

SKARGA NADZWYCZAJNA

USTAWA O SN

Art. 89.

§ 1. Jeżeli jest to konieczne dla zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, od prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego lub sądu wojskowego kończącego postępowanie w sprawie może być wniesiona skarga nadzwyczajna, o ile:

- 1) orzeczenie narusza zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji lub
  - 2) orzeczenie w sposób rażący narusza prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, lub
  - 3) zachodzi oczywista sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego
- a orzeczenie nie może być uchylone lub zmienione w trybie innych nadzwyczajnych środków zaskarżenia.

OD JAKICH ORZECZEŃ PRZYSŁUGUJE?

Od prawomocnych orzeczeń sądów powszechnych i wojskowych kończących postępowania w sprawie (MERYTORYCZNYCH/ FORMALNYCH)

Nie przysługuje więc od orzeczeń SN (uwaga na art. 94 § 2 ustawy o SN)

Przesłanka dopuszczalności skargi: orzeczenie **nie może być uchylone lub zmienione** w trybie innych nadzwyczajnych środków zaskarżenia (tj. skargi kasacyjnej, skargi o wznowienie postępowania)

PODSTAWY SKARGI

1) Podstawy szczególne:

- orzeczenie narusza zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji
  - ✘ Chodzi tutaj o hołdowanie wykładni prokonstytucyjnej
- orzeczenie w sposób rażący narusza prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie
  - ✘ Rażące naruszenie - ważne, istotne
- zachodzi oczywista sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego
  - ✘ SN ograniczony materiałem dowodowym. Nie możemy tutaj podnosić, że w sprawie nie przeprowadzono istotnego dowodu. Zarzut związany z błędną oceną i interpretacją materiału dowodowego w sprawie- błąd ewaluacji (błędna ocena materiału, nieprawidłowe wnioskowanie) i błąd braku (pominięcie określonych faktów)
  - ✘ Zwróć uwagę na wyrok SN z 17.12.2020 r., sygn. I NSNc 9/20

2) Podstawa funkcjonalna:

- i jeżeli jest to konieczne dla zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej
  - ✘ Sprawiedliwość społeczna jest definiowana jako "dążenie do zachowania równowagi w stosunkach społecznych i powstrzymanie się od kreowania nieusprawiedliwionych, niepopartych obiektywnymi wymogami i kryteriami przywilejów dla wybranych grup obywateli"- wyrok SN z 19.1.2021 r., sygn. I NSNc 50/20
  - ✘ Skarga nadzwyczajna musi wykazać istnienie co najmniej jednej podstawy szczególnej i istnienie podstawy ogólnej
  - ✘ Nie mamy tutaj kryterium dopuszczalności skargi o wartości przedmiotu zaskarżenia

LEGITYMACJA, TERMIN

- 1) Prokurator Generalny
- 2) RPO
- 3) RPD
- 4) RPP
- 5) Prezes Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej
- 6) Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego
- 7) Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców
- 8) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

!Strony, których dotyczy skarżone orzeczenie nie mają legitymacji do wniesienia skargi!

✘ Wniesienie skargi przez podmiot legitymowany - z urzędu lub na podstawie wniosku strony

✘ TERMIN:

- 1) ZASADA: 5 lat od dnia uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia; jeżeli od orzeczenia została wniesiona skarga kasacyjna
- 2) WYJĄTEK: 1 rok od dnia rozpoznania skargi kasacyjnej (chodzi tutaj tylko o rozpoznanie zakończone oddaleniem skargi kasacyjnej; albowiem, jeżeli SN skargę uwzględnił mamy wówczas do czynienia nie z orzeczeniem sądu powszechnego, a z orzeczeniem SN)

WARUNKI DOPUSZCZALNOŚCI SKARGI

Art. 90.

§ 1. Od tego samego orzeczenia w interesie tej samej strony skarga nadzwyczajna może być wniesiona tylko raz.

§ 2. Skargi nadzwyczajnej nie można oprzeć na zarzutach, które były przedmiotem rozpoznawania skargi kasacyjnej lub kasacji przyjętej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy.

§ 3. Skarga nadzwyczajna nie jest dopuszczalna od wyroku ustalającego nieistnienie małżeństwa, orzekającego unieważnienie małżeństwa albo rozwód, jeżeli choćby jedna ze stron po uprawomocnieniu się takiego orzeczenia zawarła związek małżeński, oraz od postanowienia o przysposobieniu.

§ 4. Skarga nadzwyczajna nie jest dopuszczalna w sprawach o wykroczenia i wykroczenia skarbowe.

-> Jednorazowość skargi- od tego samego orzeczenia w interesie tej samej strony

-> Zakaz wskazywania zarzutów, które były przedmiotem rozpoznawania skargi kasacyjnej przyjętej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy.

Niedopuszczalność skargi:

- Od wyroku ustalającego nieistnienie małżeństwa, , jeżeli choćby jedna ze stron po uprawomocnieniu się takiego orzeczenia zawarła związek małżeński,

- Od wyroku orzekającego unieważnienie małżeństwa, jeżeli choćby jedna ze stron po uprawomocnieniu się takiego orzeczenia zawarła związek małżeński,

- Od wyroku orzekającego rozwód, jeżeli choćby jedna ze stron po uprawomocnieniu się takiego orzeczenia zawarła związek małżeński, od postanowienia o przysposobieniu.

WYMOGI SKARGI

Stosujemy regulację o skardze kasacyjnej

Art. 398⁴. [Treść skargi kasacyjnej]

§ 1. Skarga kasacyjna powinna zawierać:

- 1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części;
- 2) przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie;
- 3) wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany.

~~§ 2. Oprócz wymagań przewidzianych w § 1, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Par. 2 nie stosujemy!~~

§ 3. Ponadto skarga kasacyjna powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a w sprawach o prawa majątkowe powinna zawierać również oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia. Do skargi kasacyjnej dołącza się także dwa jej odpisy przeznaczone do akt Sądu Najwyższego oraz dla Prokuratora Generalnego, chyba że sam wniósł skargę.

- ✘ Skargę nadzwyczajną wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie – odpowiednie stosowanie art. 398⁵ § 1 k.p.c.;
- ✘ Za SN: Sąd Najwyższy zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 ustawy z 2017 r. o Sądzie Najwyższym rozpoznaje skargę nadzwyczajną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw. Jest więc związany granicami skargi, wyznaczonymi jej podstawami, co oznacza, że nie może uwzględnić naruszenia żadnych innych przepisów niż te wskazane przez skarżącego. Sąd Najwyższy nie jest bowiem uprawniony do samodzielnego dokonywania konkretyzacji zarzutów lub też stawiania hipotez co do tego, naruszenie jakiego przepisu zarzuca skarżący. Nie może także zastąpić skarżącego w wyborze podstawy skargi, jak również w przytoczeniu przepisów, które mogłyby być naruszone przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia. Zatem Sąd Najwyższy może skargę nadzwyczajną rozpoznawać tylko w ramach tej podstawy, na której ją oparto, odnosząc się jedynie do przepisów, których naruszenie zarzucono.

SKŁAD SN

Art. 94. [Skład Sądu Najwyższego rozpatrujący skargę nadzwyczajną]

§ 1. Skargę nadzwyczajną rozpoznaje Sąd Najwyższy w składzie 2 sędziów Sądu Najwyższego orzekających w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych oraz 1 ławnika Sądu Najwyższego.

§ 2. Jeżeli skarga nadzwyczajna dotyczy orzeczenia zapadłego w wyniku postępowania, w którego toku orzeczenie wydał Sąd Najwyższy, sprawę rozpoznaje Sąd Najwyższy w składzie 5 sędziów Sądu Najwyższego orzekających w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych oraz 2 ławników Sądu Najwyższego.

§ 3. Jeżeli skład Sądu Najwyższego wskazany w § 1 lub 2 zamierza odstąpić od zasady prawnej uchwalonej przez izbę Sądu Najwyższego, przedstawia powstałe zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia składowi:

1) całej Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych - jeżeli zamierza odstąpić od zasady prawnej uchwalonej przez skład Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych; rozstrzygnięcie następuje w drodze uchwały składu całej izby;

2) Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych oraz izby, która uchwaliła zasadę prawną - jeżeli zamierza odstąpić od zasady prawnej uchwalonej przez skład izby innej niż Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych; rozstrzygnięcie następuje w drodze uchwały całych składów obu izb.

§ 4. W przypadku wskazanym w § 3 pkt 2 przepis art. 88 § 3 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

SKŁADY SN:

- ✘ ZASADA: 2 sędziów SN z Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych+ ławnik SN
- ✘ WYJĄTEK: 5 sędziów z Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych + 2 ławników SN (skarga nadzwyczajna dotyczy orzeczenia zapadłego w wyniku postępowania, w którego toku orzeczenie wydał Sąd Najwyższy)

ROZSTRZYGNIECIA

Art. 91. [Uwzględnienie lub oddalenie skargi nadzwyczajnej]

§ 1. W przypadku uwzględnienia skargi nadzwyczajnej, Sąd Najwyższy uchyla zaskarżone orzeczenie w całości lub w części i stosownie do wyników postępowania orzeka co do istoty sprawy albo przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania właściwemu sądowi, w razie potrzeby uchylając także orzeczenie sądu pierwszej instancji, albo umarza postępowanie. Sąd Najwyższy oddala skargę nadzwyczajną, jeżeli stwierdzi brak podstawy do uchylenia zaskarżonego orzeczenia.

§ 2. Jeżeli Sąd Najwyższy przy rozpatrywaniu skargi nadzwyczajnej uzna, że przyczyną naruszenia przez orzeczenie zasad lub wolności i praw człowieka i obywatela, określonych w Konstytucji, jest niezgodność ustawy z Konstytucją, występuje z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego. Sąd Najwyższy może zawiesić postępowanie z urzędu jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym.

ROZSTRZYGNIECIA:

- ✘ uwzględnienie skargi: uchylenie skarżonego orzeczenia w całości lub w części i 1) orzeczenie co do istoty sprawy albo 2) przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania właściwemu sądowi albo 3) umorzenie postępowania
- ✘ oddalenie skargi: gdy SN stwierdzi brak podstawy do uchylenia zaskarżonego orzeczenia
- ✘ jeżeli SN stwierdzi, że przyczyną naruszeń jest niezgodność ustawy z Konstytucją □ występuje z pytaniem prawnym do TK
- ✘ ogranicza się do stwierdzenia, że wydanie zaskarżonego orzeczenia nastąpiło z naruszeniem prawa oraz wskazuje okoliczności, z powodu których wydał takie rozstrzygnięcie- w sytuacji, gdy zaskarżone orzeczenie wywołało nieodwracalne skutki prawne, w szczególności jeżeli od dnia uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia upłynęło 5 lat, a także jeżeli uchylenie orzeczenia naruszyłoby międzynarodowe zobowiązania Rzeczypospolitej Polskiej